

НАТУРА 2000 СТАНДАРТЕН ФОРМУЛЯР

ЗА СПЕЦИАЛНИ ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ (СЗЗ) ЗА ПРЕДЛОЖЕНИ И ОДОБРЕНИ ЗОНИ ОТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА ОБЩНОСТТА (ЗЗО) И ЗА СПЕЦИАЛНИ КОНСЕРВАЦИОННИ ЗОНИ (СКЗ)

1. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

1.1. ТИП	1.2. КОД НА ЗОНАТА	1.3. ДАТА НА ПОПЪЛВАНЕ	1.4. АКТУАЛИЗАЦИЯ
J	BG0002029	200510	200802

тип А - Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици;
тип В - Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
тип С - Защитена зона и по двете Директиви;
тип D - Защитена зона по Директива за птиците, която се допира до защитена зона по Директива за местообитанията;
тип E - Защитена зона по Директива за местообитанията, която се допира до защитена зона по Директива за птиците;
тип F - Защитена зона по Директива за птиците, която съдържа защитена зона по Директива за местообитанията;
тип G - Защитена зона по Директива за местообитанията, която се съдържа в защитена зона по Директива за птиците;
тип H - Защитена зона по Директива за птиците, която се съдържа в защитена зона по Директива за местообитанията;
тип I - Защитена зона по Директива за местообитанията, която съдържа защитена зона по Директива за птиците;
тип J - Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията;
тип K - Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците;

1.5. ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗОНИ ОТ НАТУРА 2000

КОД НА ЗОНАТА	ИМЕ НА ЗОНАТА	ТИП НА ЗОНАТА
BG0000501	Голяма Камчия	К
BG0000117	Котленска планина	К
BG0000139	Луда Камчия	К
BG0000421	Преславска планина	К
BG0000136	Река Горна Луда Камчия	К
BG0000279	Стара река	К

1.6. РЕСПОНДЕНТИ

И. Ангелов, И. Димчев, В. Василев-БДЗП, България, 1111 София, П.К. № 50, тел. (+3592)9715855; Е. Стойнов - Фонд за Дивата Флора и Фауна, Благоевград 2700, П.К. №78, тел./факс: (+359 73) 881 440; Данните са ревизирани от екип на Българска академия на науките (<http://www.bas.bg>).

1.7. ИМЕ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

Котленска планина

1.8. ДАТИ НА ПРЕДЛАГАНЕ И ОБЯВЯВАНЕ/КЛАСИФИЦИРАНЕ НА ЗОНАТА

ДАТА НА ПРЕДЛАГАНЕ НА ЗОНАТА ЗА ЗЗО	ДАТА НА ОДОБРЯВАНЕ КАТО ЗЗО
ДАТА НА КЛАСИФИЦИРАНЕ КАТО СЗЗ	ДАТА НА ОБЯВЯВАНЕ КАТО СКЗ
200703	

2. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

2.1. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ЦЕНТЪРА НА ЗОНАТА	
ГЕОГРАФСКА ДЪЛЖИНА	ГЕОГРАФСКА ШИРИНА
E 26 ° 54 ' 13 "	N 42 ° 54 ' 21 "
2.2. ПЛОЩ (дка)	2.3. ДЪЛЖИНА НА ЗОНАТА (км)
992,637.20	

2.4. НАДМОРСКА ВИСОЧИНА (м)		
МИНИМАЛНА	МАКСИМАЛНА	СРЕДНА
145	1126	554

2.5. АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН		
КОД ПО NUTS	ИМЕ НА РАЙОН ЗА ПЛАНИРАНЕ/ ОБЛАСТ	% ПОКРИТИЕ
BG02	Северен Централен	
BG023	Велико Търново	0
BG03	Североизточен	
BG034	Търговище	3
BG06	Югоизточен	
BG061	Бургас	9
BG03	Североизточен	
BG033	Шумен	18
BG06	Югоизточен	
BG062	Сливен	70
ОБЩО:		100

2.6. БИОГЕОГРАФСКИ РАЙОН		
☐ АЛПИЙСКИ	☒ КОНТИНЕНТАЛЕН	☐ ЧЕРНОМОРСКИ

3. ЕКОЛОГИЧНА ИНФОРМАЦИЯ

Описание на всички хабитати от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, които се срещат в обекта.
Код – четирицифрен код, който следва йерархичното представяне на типовете хабитати в Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС.

Пр. – приоритетност на хабитата съгласно Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС.

Име – Българско име на хабитати съгласно Приложение I на Закона за биологичното разнообразие.

% Покр. – процентно покритие на хабитатите спрямо общата площ на обекта.

Предст. – степен на представителност, предоставя индикация за това, доколко даденият тип хабитат е “типичен”. Използвана е следната система за класифициране: А - отлична представителност, В - добра представителност, С - значима представителност, D - незначително наличие.

Отн. площ – относителна площ или площта от обекта, покрита от дадения тип хабитат, отнесена към общата площ от националната територия, покрита от този тип хабитат. Използваните интервали по класове са следните: А) $100 \geq p > 15\%$; В) $15 \geq p > 2\%$; С) $2 \geq p > 0$

Прир.ст – Степен на опазване на структурата и функциите на дадения тип природен хабитат и възможности за възстановяване. Този критерий включва три под-критерия:

i) степен на опазване на структурата; ii) степен на опазване на функциите; iii) възможности за възстановяване. Използвана е следната система за класифициране: А: отлично опазване; В: добро опазване; С: средно или слабо опазване.

Цялост. Оц. - Цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения тип природен хабитат.

Представява интегрирано оценяване на предишните критерии, като се взема предвид различната им тежест за разглеждания хабитат. Използвана е следната система за класифициране:

А: отлична стойност, В: добра стойност, С: значима стойност

3.1. ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС

3.2. ВИДОВЕ, включени в Приложение I на Дир.79/409/ЕЕС и Приложение II на Дир. 92/43/ЕЕС

Описание на всички видове птици, отнасящи се до Чл. 4.1 и 4.2 от Директива 79/409/ЕЕС и на всички животински и растителни видове, изброени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС.

Код – четирицифрен код, който следва йерархичното представяне на видовете.

Латинско Име – наименование на видовете съгласно Приложение II към Директива 92/43/ЕЕС и Директива 79/409/ЕЕС. Българско име - съгласно Закона за биологичното разнообразие и други източници.

Тъй като редица животински видове и по-специално, много видове птици мигрират, обектът може да е от значение за различни аспекти от цикъла на живота на тези видове. Използвана е следната класификация:

Местна попул. – популации от местни видове, могат да бъдат намерени в обекта целогодишно.

Миграц. попул. – миграционна популация от:

Размн. – размножаващи се видове, използват обекта за гнездене и отглеждане на малките.

Зимув. – зимуващи видове, използват обекта през зимата.

Премин. – преминаващи видове, използват обекта по време на мигриране или за сменяне на перата/козината извън местата за размножаване.

Числеността на популацията е въведена с точните данни. Когато точният брой е неизвестен, са посочени границите, в които попада популацията. Чрез индекс е уточнено дали числеността на популацията е дадена в двойки (р) или индивиди (i). За някои видове със специална размножителна система, са отчетени отделно мъжките и женските индивиди, съответно с индекс (m) или (f). В случаите, когато няма никакви цифрови данни е отбелязан размера/плътността на популацията като е посочено дали видът е типичен (С), рядък (R) или много рядък (V). Когато липсват всякакви данни за популацията, тя е отбелязана като налична (P).

Попул. – размер и плътност на популацията на вида, който се среща в обекта, съотнесени с популациите на цялата територия на страната. Този критерий се използва за оценяване на относителния размер или плътност на популацията в обекта, в сравнение с тези на националната популация. Използван е следния модел за приблизителна оценка: А) 100% $\geq$ p > 15%; В) 15% $\geq$ p > 2%; С) 2% $\geq$ p > 0%. Във всички случаи, когато дадена популация се среща в обекта в незначителна степен, тя трябва да бъде посочена в четвърта категория – D) незначителна популация.

Опазв. – степен на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за дадения вид и възможности за възстановяване. За класифициране на този критерий е използвана “най-добра експертна преценка”: А) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване); В) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване); С) средно или слабо опазване (всички други комбинации).

Изол. – степен на изолираност на популацията, намираща се на обекта, съотнесена с естествената степен за вида. Използвана е следната класификация: А) (почти) изолирана популация; В) не изолирана популация, но на границата на района на разпространение; С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение.

Цял.Оц. – цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения вид. Използвана е “най-добра експертна преценка”, съгласно следната класификационна система: А) отлична стойност; В) добра стойност; С) значима стойност.

3.2.а. ПТИЦИ, включени в Приложение I на Дир.79/409/ЕЕС									
КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изолир.	Цял.Оц.
A078	<i>Gyps fulvus</i>				2i/1-3i	D			
	Белоглав лешояд								
A060	<i>Aythya nyroca</i>		1p	6i/0-12i	10i/4-16i	C	B	C	C
	Белоока потапница								
A403	<i>Buteo rufinus</i>	3p/3-4p				C	B	C	B
	Белоопашат мишелов								
A095	<i>Falco naumanni</i>		1p/0-3p		1i/1-2i	A	B	B	B
	Белошипа ветрушка								

A215	<i>Bubo bubo</i> Бухал	3p/2-4p				C	A	C	C
A031	<i>Ciconia ciconia</i> Бял щъркел		22p		3900-4800i	C	A	C	B
A034	<i>Platalea leucorodia</i> Бяла лопатарка				10i	D			
A097	<i>Falco vespertinus</i> Вечерна ветрушка				500i/300-700i	A	A	C	A
A090	<i>Aquila clanga</i> Голям креслив орел				0-1i	C	A	C	B
A027	<i>Egretta alba</i> Голяма бяла чапла			9i/2-15i	25i/10-40i	B	A	C	B
A246	<i>Lullula arborea</i> Горска чучулига		900p/180-1000p		P	C	A	C	B
A379	<i>Emberiza hortulana</i> Градинска овесарка		279p/113-446p			C	A	C	B
A077	<i>Neophron percnopterus</i> Египетски лешояд		2p/2-3p		9i	A	A	C	A
A229	<i>Alcedo atthis</i> Земеродно рибарче	8p/2-14p				C	B	C	C
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i> Козодой		420p/80-760p			C	A	C	B
A404	<i>Aquila heliaca</i> Кръстат (царски) орел	1p/1-2p				A	A	C	A
A020	<i>Pelecanus crispus</i> Къдроглав пеликан			0-1i	0-1i	D			
A402	<i>Accipiter brevipes</i> Късопръст ястреб		5p/4-6p		8i/7-10i	B	A	C	B
A104	<i>Bonasa bonasia</i> Лещарка	160p/30-290p				B	A	C	A
A084	<i>Circus pygargus</i> Ливаден блатар				255i/130-380i	A	A	C	A
A122	<i>Crex crex</i> Ливаден дърдавец		110p/100-120p			B	A	C	A
A511	<i>Falco cherrug</i> Ловен сокол				2i/1-4i	D			
A026	<i>Egretta garzetta</i> Малка бяла чапла				3i/2-4i	D			
A022	<i>Ixobrychus minutus</i> Малък воден бик				16i/12-20i	D			
A393	<i>Phalacrocorax pygmeus</i> Малък корморан			8i/3-12i	7i/2-12i	D			
A089	<i>Aquila pomarina</i> Малък креслив орел		7p/7-8p		210i/200-220i	B	A	C	A
A068	<i>Mergus albellus</i> Малък нирец			0-1i		D			
A092	<i>Hieraaetus pennatus</i> Малък орел		7p/4-7p			B	A	C	A
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i> Нощна чапла				17i/16-18i	D			
A080	<i>Circaetus gallicus</i> Орел змияр		6p		31i/20-42i	B	A	C	A
A094	<i>Pandion haliaetus</i> Орел рибар		0-1p		0-1i	D			

A072	<i>Pernis apivorus</i>		11p/11-12p		1100i	B	A	C	A
	Осояд								
A038	<i>Cygnus cygnus</i>			29i/21-38i		B	B	C	B
	Поен лебед								
A082	<i>Circus cyaneus</i>			1i		D			
	Полски блатар								
A442	<i>Ficedula semitorquata</i>		355p/95-615p			A	A	C	A
	Полубеловрата мухоловка								
A193	<i>Sterna hirundo</i>			13i/0-27i		D			
	Речна рибарка								
A019	<i>Pelecanus onocrotalus</i>				2i/1-4i	D			
	Розов пеликан								
A029	<i>Ardea purpurea</i>				13i/1-26i	D			
	Ръждива чапла								
A127	<i>Grus grus</i>				23i/6-40i	B	A	C	B
	Сив жерав								
A234	<i>Picus canus</i>	75p/15-100p				C	A	C	A
	Сив кълвач								
A231	<i>Coracias garrulus</i>		5p/1-10p			C	B	C	C
	Синявица								
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	237p/94-380p				C	A	C	B
	Сирийски пъстър кълвач								
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	5p/4-6p				B	A	C	A
	Скален орел								
A103	<i>Falco peregrinus</i>		5p/4-6p			B	A	C	A
	Сокол скитник								
A238	<i>Dendrocopos medius</i>	425p/300-690p				A	A	C	A
	Среден пъстър кълвач								
A083	<i>Circus macrourus</i>				2i/1-4i	D			
	Степен блатар								
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	2p/1-3p			400i/200-600i	A	A	C	A
	Тръстиков блатар								
A320	<i>Ficedula parva</i>		40p/25-65p		P	B	A	C	A
	Червеногуша мухоловка								
A338	<i>Lanius collurio</i>		1800p/440-2570		P	C	B	C	B
	Червеногърба сврачка								
A236	<i>Dryocopus martius</i>	64p/17-110p				C	B	C	B
	Черен кълвач								
A079	<i>Aegypius monachus</i>				1i/0-1i	D			
	Черен лешояд								
A030	<i>Ciconia nigra</i>		12p		140i/120-160i	B	A	C	A
	Черен шъркел								
A073	<i>Milvus migrans</i>		2p		80i/40-120i	C	A	C	B
	Черна каня								
A002	<i>Gavia arctica</i>			10i/6-15i		B	B	C	B
	Черногуш гмуркач								
A339	<i>Lanius minor</i>		5p/2-9p			C	B	C	C
	Черночела сврачка								
A307	<i>Sylvia nisoria</i>		250p/200-300p		P	C	B	C	C
	Ястребогушо коприварче								

3.2.б. Редовно срещани се мигриращи птици, които не са включени в Пр. I на Дир. 79/409/ЕЕС

КОД	ИМЕ (на български)	Местна Попул.	Миграционна Популация			Оценка			
	ИМЕ (на латински)		Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опасв.	Изолир.	Цял.Оц.
A249	<i>Riparia riparia</i>		150p			C	A	C	C
	Брегова лястовица								

A005	<i>Podiceps cristatus</i> Голям гмурец			20i/8-32i	75i/60-90i	C	A	C	C
A017	<i>Phalacrocorax carbo</i> Голям корморан		10p	1110i/2-2220i	650i/600-700i	B	A	C	B
A041	<i>Anser albifrons</i> Голяма белочела гъска			531i/12-1050i	2100/1200-3000	C	A	C	C
A155	<i>Scolopax rusticola</i> Горски бекас	4p/1-7p		7i/0-7i	13i/10-16i	C	A	C	C
A459	<i>Larus cachinnans</i> Жълтокрака чайка			P	P	D			
A067	<i>Vicephala clangula</i> Звънарка			1i/0-3i		D			
A053	<i>Anas platyrhynchos</i> Зеленоглава патица	20p/16-24p		3091i/297-5885	400i	B	A	C	B
A123	<i>Gallinula chloropus</i> Зеленоножка	9p		100i/0-100i		D			
A052	<i>Anas crecca</i> Зимно бърне			15i/0-30i	210i/200-220i	C	B	C	C
A059	<i>Aythya ferina</i> Кафявоглава потапница			899i/148-1650i	35i/20-60i	B	A	C	B
A061	<i>Aythya fuligula</i> Качулата потапница			426i/23-830i	15i/14-16i	B	A	C	B
A056	<i>Anas clypeata</i> Клопач				12i/4-20i	C	A	C	C
A125	<i>Fulica atra</i> Лиска			345i/4-687i		C	A	C	C
A004	<i>Tachybaptus ruficollis</i> Малък гмурец			35i/21-49i	105i/100-110i	B	B	C	B
A086	<i>Accipiter nisus</i> Малък ястреб	28p/17-39p			65i/40-90i	C	A	C	C
A036	<i>Cygnus olor</i> Ням лебед			29i/5-431i		A	A	C	A
A087	<i>Buteo buteo</i> Обикновен мишелов	39p/31-47p		5i/1-9i	1100-1300i	B	A	C	A
A230	<i>Merops apiaster</i> Обикновен пчелояд		165p		P	D			
A142	<i>Vanellus vanellus</i> Обикновена калугерица		5p/1-10p		30i/20-40i	D			
A099	<i>Falco subbuteo</i> Орко		6p			D			
A136	<i>Charadrius dubius</i> Речен дъждосвирец		5p/1-10p			D			
A179	<i>Larus ridibundus</i> Речна чайка			44i/1-87i	20i/0-40i	C	A	C	C
A043	<i>Anser anser</i> Сива гъска			90i/0-180i		A	B	C	A
A028	<i>Ardea cinerea</i> Сива чапла			9i/1-17i	39i/28-50i	B	A	C	B
A069	<i>Mergus serrator</i> Среден нирец			2i/0-5i		D			
A050	<i>Anas penelope</i> Фиш			10i/5-16i	35i/10-60i	C	B	C	C
A058	<i>Netta rufina</i> Червеноклюна потапница				1i/1-2i	C	A	C	C

A008	<i>Podiceps nigricollis</i> Черноврат гмурец			13i/10-15i	105i/100-110i	B	A	C	B
A096	<i>Falco tinnunculus</i> Черношипа ветрушка	18p/17-20p				D			
A054	<i>Anas acuta</i> Шилоопашата патица			2i/0-4i		C	B	C	C

3.2.с. БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

3.2.d. ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

3.2.e. РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

3.2.f. БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

3.2.g. РАСТЕНИЯ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

3.3 Други значими растителни и животински видове

Описание на всички други значими растителни и животински видове, когато те са свързани с природозащитата и управлението на обекта.

Такс.група – таксономичната група на съответния вид е отбелязана съгласно следната номенклатура: В – птици; М – бозайници; А – земноводни; R – влечуги; F – риби; I – безгръбначни; P – растения.

Име – наименование на видовете.

Местна популация – посочени са данни за типичния максимален размер на популацията, числеността е описана съгласно обяснителните бележки в раздел 3.2.

Мотивация – посочена е мотивацията за включването на всеки вид, като са използвани следните категории: А) Национална Червена книга; В) ендемичен вид; С) международни конвенции (вкл. Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие); D) други причини.

Такс.група	ИМЕ (на български)	Местна Популация	Мотивация
	ИМЕ (на латински)		
В	Въртошийка	21p	С
	<i>Jynx torquilla</i>		
В	Домашна кукумявка	90p	С
	<i>Athene noctua</i>		
В	Обикновено конопарче	320p	С
	<i>Carduelis cannabina</i>		
В	Зеленика	5100p	С
	<i>Carduelis chloris</i>		
В	Чавка	380p	D
	<i>Corvus monedula</i>		
В	Пъдпъдък	160p	С
	<i>Coturnix coturnix</i>		
В	Зеленогуша овесарка	175p	С
	<i>Emberiza cirrus</i>		
В	Черноглава овесарка	90p	С
	<i>Emberiza melanocephala</i>		

B	Червеногръдка	19000p	C
	<i>Erithacus rubecula</i>		
B	Обикновена чинка	43000p	C
	<i>Fringilla coelebs</i>		
B	Полска чучулига	2000p	C
	<i>Alauda arvensis</i>		
B	Селска лястовица	2200p	C
	<i>Hirundo rustica</i>		
B	Поен дрозд	5100p	C
	<i>Turdus philomelos</i>		
B	Южен славей	3150p	C
	<i>Luscinia megarhynchos</i>		
B	Сива овесарка	1825p	C
	<i>Miliaria calandra</i>		
B	Пъстър скален дрозд	9p	C
	<i>Monticola saxatilis</i>		
B	Испанско каменарче	20p	C
	<i>Oenanthe hispanica</i>		
B	Чухал	140p	C
	<i>Otus scops</i>		
B	Син синигер	1750p	C
	<i>Parus caeruleus</i>		
B	Жалобен синигер	28p	C
	<i>Parus lugubris</i>		
B	Зелен кълвач	455p	C
	<i>Picus viridis</i>		
B	Гургулица	500p	C
	<i>Streptopelia turtur</i>		
B	Кос	16300p	C
	<i>Turdus merula</i>		
B	Качулата чучулига	275p	C
	<i>Galerida cristata</i>		

4. ОПИСАНИЕ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

4.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

Класове Земно покритие	% Покритие
Влажни ливади, мезофилни ливади	5
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	3
Друга орна земя	7
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	3
Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)	11
Иглолистни гори	0
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност (вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	1
Скали във вътрешността, сипеи, пясъци, постоянен сняг и ледници	0
Смесени гори	7
Сухи тревни съобщества, степи	10
Храстови съобщества	3
Широколистни листопадни гори	50
Общо Покритие	100

Други Характеристики на защитената зона

Котленска планина се намира в централния дял на Източна Стара планина. Границите ѝ се определят от реките Тича на север до вливането ѝ в язовир Тича, Стара река на запад и Луда Камчия на юг. На изток достига до Върбишкия проход между село Берово и град Върбица, продължава по пътя гр. Върбица - село Бяла река, като включва и язовир Тича. От главното било на планината към долините на реките Тича и Луда Камчия се спускат множество ясно оформени второстепенни била със стръмни склонове и дълбоки врязани долове и суходолия. Теренът е стръмен и силно пресечен. Районът е сравнително слабо населен, главно по периферията, в долините на реките. Около две трети от територията на планината е покрита с първични широколистни гори, главно от мизийски бук *Fagus moesiaca*, на места примесен с обикновен габър *Carpinus betulus*. По-ограничено разпространение имат горите от горун *Quercus dalechampii* на места примесен с обикновен габър *C. betulus* и келяв габър *Carpinus orientalis*, смесените дъбови гори от цер *Quercus cerris* и благун *Quercus frainetto*. В западната част на планината е установено малко находище на естествени смесени гори от бяла ела *Abies alba* и обикновен бук *Fagus sylvatica*. Вторичните гори и храсталаци от келяв габър имат силно ограничено разпространение в района. Останалата част от територията е заета от открити пространства, използвани за пасища и селскостопански земи. В пасищата преобладават три типа тревни съобщества: мезофилни, ксеромезофилни и ксеротермни тревни съобщества. Една значителна част от откритите пространства, в това число и земеделските площи са възникнали вторично, на мястото на стари гори. Влажните зони и поречията на реките заемат една сравнително малка част от територията на мястото. Единствената влажна зона в планината е язовир Тича, който няма обраствания с блатна растителност. По високите части на планината се срещат варовикови скали и карстови образувания, разпръснати из целия район (Недялков, 1984; Бондев, 1991; Георгиев, 1993).

Последващият баланс на територията на обекта по начин на трайно ползване, вид на собствеността и вид на територията са направени съгласно Карта на Възстановената Собственост, по актуална информация към 06/2005, източник Министерство на Земеделието и Горите.

Баланс на Територията по Начин на Трайно Ползване

Баланс на Територията по Вид на Собствеността

Баланс по Вид на Територията

4.2. КАЧЕСТВО И ЗНАЧИМОСТ

На територията на Котленска планина са установени 182 вида птици, от които 51 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 81 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 10 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 21 вида, в SPEC3 - 50 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 65 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 58 са вписани също в приложение 1 на Директива 79/409 на ЕС. Котленска планина е място от световно значение за гнезденето на ливадния дърдавец *Circus cygnus* и едно от най-значимите места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на видове, гнездящи в голяма численост - черен щъркел *Ciconia nigra*, осояд *Pernis ptilorhynchus*, орел змияр *Circus gallicus*, малък креслив орел *Aquila pomarina*, скален орел *Aquila chrysaetos*, малък орел *Hieraaetus pennatus*, сокол скитник *Falco peregrinus*, лещарка *Bonasa bonasia*, полубеловрата мухоловка *Ficedula semitorquata* и среден пъстър кълвач *Dendrocopos medius*. През Котленска планина преминава най-западната част на черноморския прелетен път *Via Pontica*. Тук се образува типично място с тесен фронт на миграция, където ежегодно по време на есенна миграция преминават над 3000 грабливи птици. Най-многобройни от тях са осояда, обикновения мишелов *Buteo buteo*, вечерната ветрушка *Falco vespertinus* и блатарите. По време на миграция е установен и сивия жерав *Grus grus*. През есенно-зимния период язовир Тича поддържа значителни количества водолубиви птици, включително червеногушия гмуркач *Gavia arctica*, големия корморан *Palaeocrotophaga carbo*, зеленоглавата патица *Anas platyrhynchos* и др.

4.3. УЯЗВИМОСТ

В Котленска планина са разположени селища и язовир Тича, който се ползва като вододайна зона. Местообитанията в Котленска планина са чувствителни към човешки дейности свързани с управление на горите и поддържане на ливадите и пасищата. Интензивното ползване на горите, особено сечите оказват негативно влияние върху качеството и видовия състав на горите местообитания и причиняват безпокойство на птиците, когато се извършват през гнездовия период. Ливадите и пасищата са застрашени от изоставяне и разораване.

Това води до постепенна загуба на ценни местообитания, особено за ливадния дърдавец, но също така и до загуба на подходящи територии за хранене на грабливи птици. Дейностите свързани с туризма и селищата са до голяма степен локализирани и разпръснати и не оказват значително въздействие на територията като цяло. Районът е чувствителен и към дейности, предизвикващи безпокойство на птиците, особено на гнездящите по скалите видове – катерачество, делта- и парапланеризъм. Ловът и браконьерството също причиняват безпокойство на птиците. Пряка заплаха е вземането на малки от гнездата. Разрастването на туризма и отдиha, както и урбанизацията могат до повлияят отрицателно върху птиците и техните местообитания, ако процесът не бъде регулиран.

4.4. ОБЯВЯВАНЕ И ДРУГ ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

В Котленска планина има 24 защитени територии – резерват, защитени местности и природни забележителности, които обхващат едва 1.3% от територията ѝ. Повечето от защитените територии са обявени за опазване на характерен ландшафт. Резерват “Орлицата” е обявен през 1984 г. за опазване на първични букови гори, редки грабливи птици и уникален карстов ландшафт. Около 16% от територията на Котленска планина е определена за КОРИНЕ място през 1998 г., поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 1997 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място.

4.5. СОБСТВЕНОСТ

държавна собственост - 59%; общинска собственост - 21%; частна собственост - 20%;

4.6. ДОКУМЕНТАЦИЯ

БДЗП/Бърдлайф България. 2005. Национална банка за орнитологична информация 1998 – 2005. Българско дружество за защита на птиците; □Бондев, И. 1991. Растителността на България. С. Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 183 с.; □Ботев, Б., Ц. Пешев, (ред.). 1985. Червена книга на Република България. Т.2: Животни. София. БАН; □Инструкция за оценка на защитени зони по чл. 7 ал.3 във връзка с чл.6 ал.1 т. 3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие, включващи местообитания на видове птици; □Костадинова, И. (съст.) 1997. Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица. Книга 1, БДЗП, София, 176 с.; □Костадинова, И., С. Дерелиев, 2001. Среднозимо преброяване на водолубивите птици в България за периода 1997-2001. Природозащитна поредица на БДЗП №3. БДЗП. София.; □Костадинова, И., М. Михайлов, (съст.) 2002. Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица. Книга 5. БДЗП, София, 80с.; □Костадинова, И. 2005. Прилагане на критериите С за опрадаляне на Орнитологично важни места от значение за Европейския съюз в България. Предварително прилагане и анализ на празнотите. В: Съвременно състояние на биологичното състояние в България – проблеми и перспективи. Българска биоплатформа, София 533-548.; □Мичев, Т., Ц. Петров, Л. Профиров, П. Янков, С. Гавраилов. 1989. Разпространение и природозащитен статус на скалния орел *Aquila chrysaetos chrysaetos* (L.), 1758 в България. – Изв. муз. Ю. България, 15, 79-87.; □МОСВ, 2005. Архив на защитените територии в България. База данни (непубл.); □Недялков, С. (кол). 1984. Научен доклад по задача: “Разработване на научнообосновани предложения за изграждане на система от защитени природни обекти на територията на Котленската селищна система”. С., НКЦОВОС при БАН, 57 с.; □Николов, Хр., С. Марин, А. Даракчиев. 1999. Малкият корморан в България. Разпространение, численост и заплахи. – Науч. тр. Плов. унив., Анималия, 35, 6, 67-81.; □Петков, Н. 1997b. Съвременно състояние на белооката потапница (*Aythya nyroga*) в България. Дипломна работа, Биологически Факултет при СУ “Св. Кл. Охридски”, София, 104 с.; □Петров, Ц. 1997b. Белият шъркел (*Ciconia ciconia*) в България. Природозащитна поредица, Книга 2, БДЗП, Пловдив.; □Петров, Ц., Т. Мичев. 1985. Гнездово разпространение, численост и опазване на тръстиковия блатар, *Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758) в България. – В: Межд. симп. по проект 8-МАБ (ЮНЕСКО). Опазване на природните територии и съдържащия се в тях генетичен фонд. Том I. Благоевград, 23-28.09.1985 г. С., БАН: 306-313.; □Петров, Ц., П. Янков, Т. Мичев, Б. Милчев, Л. Профиров. 1991. Разпространение, численост и мерки за опазване на черния шъркел, *Ciconia nigra* (L.) в България. – Изв. муз. Ю. България, Т. 17, 25-32.; □Симеонов, С., Т. Мичев. 1985. Съвременно разпространение и численост на бухала (*Bubo bubo*(L.) в България. – Екология, 15, 60-65.; □BirdLife International. 2000. Threatened birds of the world. Barcelona and Cambridge, UK: Lynx Edicions and BirdLife International, 695pp.; □Birdlife International. 2004. Birds in Europe: Population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: Birdlife International (Birdlife Conservation Series No. 12).; □BirdLife International. 2005. World Bird Database – Important Birds Areas. Bulgaria. Cambridge. (unpublished); □Iankov, P., Tz. Petrov, T. Michev, L. Profirov. 1994. Past and present Status of the Lesser Kestrel *Falco naumanni* in Bulgaria. – In: Meyburg, B.-U. & R.D. Chancellor eds. 1994. Raptor Conservation Today, WWGBP/ The Pica Press, 133-137.; □Iankov, P., Tz. Petrov, T. Michev, L. Profirov. 1996. Status of the Spotted Eagle (*Aquila clanga*) and the Lesser Spotted Eagle (*Aquila pomarina*) in the Mediterranean. – In: Muntaner, J. and J. Mayol (Eds.). Biology and conservation of Mediterranean Raptors, 1994. Monogr. 4. SEO, Madrid, 77-81.; □Iankov, P., N. Petkov, A. Kovachev, D. Plachiisky. (in print). Pygmy Cormorant in Bulgaria 2001/2002. Final Report.; □Kouzmanov, G. 1996. L’Aigle pomarin *Aquila pomarina* en Bulgarie. – In: Meyburg, B.-U. & R. D. Chancellor eds. Eagle Studies. World Working Group on Birds of Prey (WWGBP), Berlin, London & Paris, 319-326.; □Kouzmanov, G., G. Stoyanov, R. Todorov. 1996. Sur la Biologie et la Protection de l’Aigle royal *Aquila chrysaetos* en Bulgarie. - In: Meyburg, B.-U. & R.D. Chancellor eds. 1994. Raptor Conservation Today, WWGBP/ The Pica Press, 505-515.; □Michev, T., Tz. Petrov, L. Profirov. 1989. Status, breeding, distribution, numbers and conservation of the White Stork in Bulgaria; □MOEW. 1998. CORINE Biotopes Database of the sites of European Importance for the biodiversity. Bulgaria. MOSV (nepubl.); □Osieck, E. 2000 Filling in the requirements of the EU Birds Directive: Lessons from the ‘Dutch Case’. In: European IBA Workshop. 29 March - 2

April 2000, Brussels, Belgium. Proceedings. BirdLife International, 86-99; □ Waliczky, Z. 2000 "Important Bird Areas of European Union Importance: explanation of the EU Criteria applied in IBA 2000" In: European IBA Workshop. 29 March - 2 April 2000, Brussels, Belgium. Proceedings. BirdLife International, 12-16; □

5. ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА И ВРЪЗКА С МЕСТАТА ОТ КОРИНЕ БИОТОПИ

5.1. КАТЕГОРИИ ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ НА НАЦИОНАЛНО И РЕГИОНАЛНО НИВО

Код	Категория	% Покритие
BG00	Няма друг природозащитен статут	98.31
BG04	Поддържан резерват	0.10
BG06	Защитена местност	0.14
BG03	Природна забележителност	0.45
BG01	Резерват	1.00

Код - код на категорията защитена територия; Категория - категория на защитената територия, съгласно ЗЗТ;

% Покритие - процентно покритие спрямо общата площ на Натура 2000 зоната.

5.2. ВРЪЗКА НА ЗОНАТА С ТЕРИТОРИИ С ДРУГ ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ

Обявени на национално или регионално ниво

Код	Име	Категория	T	%
BG01	ОРЛИЦАТА	Резерват	+	1.00
BG03	МААРАТА	Природна забележителност	+	0.02
BG03	БАДЖАЛА КАЯ	Природна забележителност	+	0.00
BG03	БИЛЕРНИКА	Природна забележителност	+	0.00
BG03	ДРЯНОВСКАТА ПЕЩЕРА	Природна забележителност	+	0.00
BG03	ЗЛОСТЕН	Природна забележителност	+	0.40
BG03	ИЗВОРИТЕ	Природна забележителност	+	0.00
BG03	НАХОДИЩЕ НА ЧЕРНИ БОРОВИНКИ	Природна забележителност	+	0.00
BG03	ЛЕДНИЦАТА	Природна забележителност	+	0.00
BG03	ЧЕРНИТЕ ИЗВОРИ	Природна забележителност	+	0.02
BG03	МАЛКАТА МААРА - ПЕЩЕРА	Природна забележителност	+	0.00
BG03	ОРЛОВИТЕ ПЕЩЕРИ	Природна забележителност	+	0.00
BG03	ПЕЩЕРАТА В М. ЦАРЕВЕЦ	Природна забележителност	+	0.00
BG03	ПРИКАЗНА - ПЕЩЕРА	Природна забележителност	+	0.00
BG03	СВ. 40-ТЕ МЪЧЕНИКА	Природна забележителност	+	0.00
BG03	СИНИ ВИР	Природна забележителност	+	0.00
BG03	УРУШКИ СКАЛИ	Природна забележителност	+	0.01
BG03	КЪРВАВАТА ЛОКВА	Природна забележителност	+	0.00
BG04	АРДАЧЛЪКА	Поддържан резерват	+	0.10
BG06	ОРЛОВА СКАЛА	Защитена местност	+	0.10
BG06	КОРЕНИК	Защитена местност	+	0.00
BG06	ЖЕЛЕЗНИ ВРАТА	Защитена местност	+	0.04
BG06	ВИДА	Защитена местност	+	0.00
BG06	ХЪРСОВ ГРАД	Защитена местност	+	0.00

Код - код на категорията на защитената територия; Име - име на защитената територия; Категория - категория на защитената територия, съгласно ЗЗТ;

T (тип на припокриване): = пълно припокриване; + съдържа се изцяло в Натура 2000 зоната; - съдържа изцяло Натура 2000 зоната; * двете места (ЗТ и ЗЗ) частично се припокриват; / граничеци места;

% - процентно покритие спрямо общата площ на Натура 2000 зоната.

Обявени на международно ниво

Код	Име	Категория	T	%
IN06	ОВМ	Друго международно значение	=	100.00

Код - код на типа защитен обект; Име - име на защитения обект; Категория - наименование на типа защитен обект;

T (тип на припокриване): = пълно припокриване; + съдържа се изцяло в Natura 2000 зоната; - съдържа изцяло Natura 2000 зоната; * двете места частично се припокриват; / граничещи места;

% - процентно покритие спрямо общата площ на Natura 2000 зоната.

5.3. ВРЪЗКА НА ЗОНАТА С КОРИНЕ БИОТОПИ МЕСТАТА

Код	Име	T	%
F00006500	Орлица	-	8.00
F00006300	Котленска планина	-	6.00
F00014100	Луда Камчия	*	2.00

Код - код на Корине място, Име - име на Корине място

T (тип на припокриване): = пълно припокриване; + съдържа се изцяло в Natura 2000 обекта; - съдържа изцяло Natura 2000 обекта; * двете места частично се припокриват; / граничещи места

% - процентно покритие спрямо общата площ на Natura 2000 зоната

6. ВЪЗДЕЙСТВИЯ И ДЕЙНОСТИ В И ОКОЛО ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

6.1. ОБЩИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ И ДЕЙНОСТИ И ЗАСЕГНАТ ДЯЛ ОТ ПЛОЩТА НА ЗОНАТА

В защитената зона:

Код	Име	Инт.	Възд.	%
100	Култивация	С	-	9
102	Косене / Сечи	В	-	64
110	Използване на пестициди	С	-	2
140	Паша	В	0	6
141	Изоставяне на пасторални системи	В	-	3
161	Залесяване	В	-	8
162	Изкуствено залесяване	В	-	8
164	Горскостопански сечи	В	-	55
170	Животновъдство	В	-	10
180	Изгаряне	С	-	10
220	Развлекателен риболов	В	0	2
230	Лов	В	-	70
250	Събиране / унищожаване на растения, общо	В	-	2
290	Дейности, свързани с лов, риболов и събирачество	В	-	80
301	Кариери	В	-	0
501	Пътеки, маршрути, велосипедни маршрути	С	-	1
511	Електропроводи	С	-	0
604	Турове, маршрути	С	-	0
609	Други комплекси за спорт и отдих	В	-	0
622	Пешеходен туризъм, езда и немоторизирани превозни средства	В	-	0
624	Алпинизъм, катерачество, пещерначество	В	-	0
625	Делтапланеризъм, парапланеризъм, балони	С	-	0
690	Други въздействия, свързани с отдиха и туризма	В	-	0
701	Замърсяване на водите	С	-	0
703	Замърсяване на почвите	С	-	0
853	Управление на водните нива	С	-	1
160	Обща управление на горите	В	-	64
242	Вземане от гнездото (соколи)	В	-	0

720	Утъпкване, прекомерно ползване	B	-	0
-----	--------------------------------	---	---	---

Извън защитената зона:

Код	Име	Инт.	Възд.
100	Култивация	B	-
102	Косене / Сечи	B	-
110	Използване на пестициди	B	-
230	Лов	B	-
690	Други въздействия, свързани с отдиха и туризма	B	-
701	Замърсяване на водите	B	-
703	Замърсяване на почвите	B	-
160	Обща управление на горите	B	-

Интензивност: А - висока; В - средна; С - ниска

Въздействие: + положително; - отрицателно; 0 - неутрално

% - процентно покритие спрямо общата площ на Natura 2000 зоната

6.2. УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

ВЕДОМСТВО, ОТГОВАРЯЩО ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

- МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
 - РИОСВ: Бургас, Шумен, Стара Загора, Велико Търново;
 Защитената зона попада и в границите и съответната компетентия на:
 - Басейнова дирекция: Дунавски район, Черноморски район;
 - Област: Бургас, Велико Търново, Търговище, Сливен, Шумен;
 - Община: Върбица, Антоново, Омуртаг, Сливен, Котел, Елена, Сунгурларе;
 - РДГ: Сливен, Шумен, Бургас, Велико Търново;
 - ДГС/ДЛС: Котел, Тича, Кипилово, Сливен, Стара река, Садово, Велики Преслав, Върбица, Омуртаг, Елена;

УПРАВЛЕНИЕ И ПЛАНОВЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА

7. КАРТИ

Брой	Мащаб	Проекция	Бележки
1	100000	Universal Transverse Mercator 35N	Границите на близко разположените други защитени зони за опазване на дивите птици са изобразени на стандартната карта към документацията по чл. 8 от Закона за биологичното разнообразие, докато тези на близко разположените и/или припокриващи зоната защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна не са показани. Границите на зоната са налични в цифров вид - ESRI Shape, DWG и DXF формати, проекционни координатни системи WGS 1984, UTM, зона35N и 1970 г., както и под формата на координатни регистри в проекция 1970 г. (http://www.natura2000bg.org)

2	100000	Universal Transverse Mercator 35N	<p>Границите на близко разположените други защитени зони за опазване на дивите птици са изобразени на стандартната карта към документацията по чл. 8 от Закона за биологичното разнообразие, докато тези на близко разположените и/или припокриващи зоната защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна не са показани.</p> <p>Границите на зоната са налични в цифров вид - ESRI Shape, DWG и DXF формати, проекционни координатни системи WGS 1984, UTM, зона35N и 1970 г., както и под формата на координатни регистри в проекция 1970 г.</p> <p>(http://www.natura2000bg.org)</p>
---	--------	-----------------------------------	--

8. СНИМКИ